

Kære Cavling-komite,

Vi indstiller hermed journalisterne Eva Jung, Michael Lund og Simon Bendtsen for deres serie om hvidvask for milliarder gennem landets største bank, Danske Bank – bragt i Berlingske fra marts 2017.

De store banker kontrollerer selve livsnerven i det moderne samfund: Den finansielle infrastruktur.

Til gengæld for den privilegerede position stiller samfundet en række krav til bankerne. I særlig grad er bankerne gennem hvidvask-lovgivningen forpligtede til at have styr på deres kunder og pengestrømmene gennem banken for at forhindre hvidvask, skattesnyd og kriminalitet.

De tre journalister har konkret og nøgternt dokumenteret, hvad der sker, når en bank ikke lever op til det ansvar.

Igennem en række afsløringer i 2017 har Berlingske lag for lag afdækket en række opsigtsvækkende sager om hvidvask for milliarder. Alle med udspring i Danske Banks estiske filial.

Berlingske har blandt andet afdækket:

- At milliarder af hvidvaskede kroner, der ifølge myndighederne i Moldova og Letland stammer fra kriminalitet i Rusland, uhindret og stik imod lovgivningen fossede gennem Danske Banks estiske filial og videre til blandt andet skattely. (The Russian Laundromat)
- At diktaturet i Aserbajdsjan har kanaliseret milliarder gennem fire konti i Danske Banks estiske afdeling og videre til blandt andet vestlige politikere, der har fremmet regimets sag. (Diktaturets Danske Bank/The Azerbaijani Laundromat.)
- At penge fra en af mest omtalte internationale menneskerettigheds- og korruptionssager, sagen om den russiske advokat Sergej Magnitskijs død, også røg gennem Danske Banks estiske filial. En sag, som i oktober 2017 førte til, at fransk politi har sigtet Danske Bank for overtrædelse af hvidvask-lovgivningen.
- At Danske Banks estiske filial aktivt og i strid med al lovgivning direkte hjalp højst mistænkelige kunder med at skjule sig for myndighederne. Mens topledelsen har vidst det siden februar 2014, har den i offentligheden påstået det stik modsatte.

Alene Berlingskes historier om diktaturmidlerne fra Aserbajdsjan har haft konsekvenser i 10 lande i Europa. Blandt andet med tusinder, der ikke uden risiko, gik på gaden i protest i Aserbajdsjans hovedstad, Baku, til toppolitikere, der har trukket sig fra deres poster i Belgien og Slovenien, samt flere landes anklagemyndigheder, der er gået ind i sagerne.

Juridisk har sagen været medvirkende til, at hvidvasklovgivningen er blevet strammet. Samtidig har der både i Folketinget og Europa-Parlamentet været afholdt flere samråd og høringer.

I oktober 2017 lancerede Danske Bank-topchef Thomas Borgen en omfattende intern undersøgelse som en direkte konsekvens af Berlingskes afdækning.

Afdækningen bygger på uhyre solid dokumentation og er samtidig et eksempel på, hvordan et dansk medie for første gang lander et stort læk af data, etablerer og faciliterer et stort internationalt samarbejde, som ender med at tage forsider over hele Europa.

Udviklingen i sagen er vigtig for at forstå arbejdet bag:

I første omgang blev Berlingske inviteret med i et internationalt samarbejde af journalistorganisationen Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP). Her var det Berlingskes selvstændige gennemgang af de titusindvis af bankdata, som førte til de første afsløringer af grove brud på hvidvask-reglerne i Danske Banks estiske afdeling.

Historien kunne være stoppet her. Men det stod klart, at forholdene i Danske Banks estiske filial havde været langt mere problematiske, end banken fortalte offentligheden og landets politikere.

Gennem en ekstraordinær vilje til at afsløre de faktiske forhold, herunder en særlig indsats for at få udleveret hemmelige dokumenter ad utraditionelle veje, landede Berlingske efterfølgende et læk af 16.000 transaktioner gennem fire konti i Danske Banks estiske filial. Indholdet af transaktionerne var enestående og stærkt belastende for en række magthavere.

Berlingske delte materialet med i alt 15 medier, herunder britiske The Guardian, tyske Süddeutsche Zeitung og journalistorganisationen OCCRP. Gennem fysiske møder og via krypterede kanaler faciliterede de tre journalister i samarbejde med OCCRP den månedlange researchproces, samtidig med at de selv færdiggjorde de endelige historier til Berlingske.

Det førte til historierne om, hvordan det brutale regime i Aserbajdsjan i en årrække kanaliserede milliarder gennem Danske Bank til venligtsindede europæiske politikere, embedsmænd og en lang række selskaber gemt væk i eksotiske skattely.

Og lige så afgørende: De tre journalister fik senere fat i interne dokumenter fra Danske Bank, der viste, at ledelsen på et meget tidligt tidspunkt fik detaljerede oplysninger om de grove brud på reglerne i storbankens estiske filial. Kun på grund af journalistikken ved vi nu, at Danske Bank ikke alene vidste besked, men at de også først nu - efter den journalistiske undersøgelse - har intention om at undersøge sagen til bunds.

Det journalistiske benarbejde bag afsløringerne har været omfattende. De tre journalister har til sammen rejst mere end 32.000 km uden for Danmark for fysisk at opsøge kilder i en lang række lande. Det er ganske ekstraordinært lykkedes at få mere end en håndfuld særskilte kilder til at levere de afgørende dokumenter til afsløringerne.

Samtidig har de tre journalister skulle håndtere knap 100.000 banktransaktioner, hvoraf en stor del er blevet gennemgået én for én.

De tre journalisters arbejde er en enestående journalistisk præstation - ikke bare i Danmark, men i hele Europa.

Bedste hilsener

Mette Dahlgaard og Michael Alsen

Berlingske Business
Pilestræde 34, 1147 København K